

УДК 159.922.7:061.2

Павелків Віталій

доктор психологічних наук, професор
кафедри загальної психології та психодіагностики,
декан психолого-природничого факультету
Рівненського державного гуманітарного університету
<https://orcid.org/0000-0003-3321-9060>

DOI https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi23.413

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК МОЛОДІ

Анотація. *Стаття присвячена дослідженню психологічного впливу волонтерської діяльності на особистісний розвиток молоді. Мета дослідження – з'ясувати, як волонтерська діяльність сприяє формуванню ключових особистісних якостей та життєвих навичок, необхідних для розвитку молоді. У ході наукового дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання, такі як аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення та моделювання. Результати дослідження показують, що волонтерська діяльність є важливим чинником особистісного розвитку молоді. Зроблено висновок, що участь у волонтерських ініціативах формує у молодих людей такі якості, як відповідальність, ініціативність та здатність до роботи в команді. Досліджено, що через виконання практичних завдань у реальних життєвих ситуаціях молодь отримує можливість вирішувати конфлікти, розвивати навички міжкультурного спілкування, а також емпатію – ключовий компонент соціальної зрілості. Показано, що волонтерство сприяє самовираженню та самопізнанню, надаючи молоді платформу для осмислення власних цінностей і переконань.*

Виявлено, що цінності волонтерства, такі як відкритість, справедливість та відповідальність, формують моральний компас і етичні орієнтири молоді. Крім того, завдяки волонтерству молодь розвиває низку ключових компетенцій: комунікабельність, дипломатію, емоційний інтелект, лідерство, критичне мислення, мультикультурну компетенцію, а також навички роботи з інформацією, соціальними мережами та ЗМІ. Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані для створення освітніх та соціальних програм, спрямованих на розвиток особистісного потенціалу молоді через залучення до волонтерської діяльності.

Ключові слова: волонтерство, молодь, особистісний розвиток, соціальні навички, психологічний вплив.

Постановка проблеми. Останнім часом все більше старших школярів та студентів залучаються до волонтерської діяльності, що стає значущою частиною їхнього соціального та освітнього досвіду. Хоча волонтерство, за своєю суттю, є некомерційним і часто вважається діяльністю для альтруїстів, сучасні дослідження показують, що воно має глибокий психологічний вплив на особистісний розвиток молоді. Волонтерська робота не тільки сприяє розвитку таких важливих соціальних навичок, як емпатія, комунікація та командна робота, але й виховує відповідальність і ініціативність.

Молоді люди, які беруть участь у волонтерських програмах, часто виявляють значну активність у вирішенні соціальних, екологічних та культурних проблем, що дозволяє їм практично застосувати свої знання та вміння у реальних умовах. Ця діяльність мотивує молодь відчувати себе корисними та цінними членами суспільства, що сприяє зміцненню їхньої соціальної ідентифікації та покращенню самопочуття. Таким чином, волонтерство стає не просто безоплатною роботою, а потужним інструментом особистісного розвитку,

Випуск 23, 2024. Збірник наукових праць РДГУ

підготовлюючи молодь до вирішення майбутніх життєвих завдань і створюючи фундамент для їхнього професійного та особистого зростання.

Аналіз останніх наукових досліджень з проблеми. Питання психологічного впливу волонтерської діяльності на особистісний розвиток молоді є недостатньо дослідженим у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі. Значний вклад у розвиток теми зробив Балашов (2013), який проаналізував психологічну структуру волонтерської діяльності, зокрема, її роль у процесі самореалізації студентів. Дослідження демонструє, як участь у волонтерських програмах сприяє формуванню соціально значущих якостей молоді. Подібну тематику розвиває Бондаренко (2011), наголошуючи на доброчинності та волонтерстві як важливих чинниках формування суспільної свідомості. Возна (2021) дослідила психологічні чинники ефективної волонтерської діяльності, зокрема, визначивши основні мотиви, які спонукають молодь до участі в таких ініціативах. У свою чергу, Гапон та Худзіцка-Чупала (2023) зосередилися на мотивації та організаційних очікуваннях волонтерів, розглядаючи їх як основу для ефективної роботи волонтерських організацій. Зелінська (2022) проаналізувала вплив волонтерства на самореалізацію молоді, акцентуючи на його важливості для формування професійних і особистісних компетенцій.

Серед зарубіжних досліджень особливо варто відзначити роботи Clary та Snyder (1999), які представили теоретичні основи мотивації волонтерів і розробили практичні рекомендації щодо їх залучення та утримання в організаціях. У роботі Clary та ін. (1992) глибоко проаналізовано функціональний підхід до вивчення мотивів волонтерів, що дозволяє організаціям ефективно адаптувати стратегії управління персоналом. Крім того, концептуальні ідеї Vroom (1964) стосовно мотивації та роботи надають ширший контекст для розуміння причин і наслідків волонтерської активності.

Попри значну кількість літератури з даної теми, відчувається нестача систематизованого матеріалу. Тому із використанням різних методів наукового пізнання інформацію було проаналізовано, погруповано та систематизовано, що дозволяє представити її у світлі досліджуваної теми.

Мета статті – дослідити психологічний вплив волонтерської роботи молоді на формування якостей, що сприяють особистісному розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особистісний розвиток молоді розглядається вітчизняними дослідниками як один з ключових напрямків у сфері сучасних соціально-гуманітарних досліджень. Детальне дослідження цієї теми вимагає аналізу широкого спектру наукових питань, серед яких вирішальне значення має вивчення особливостей особистісного розвитку на різних етапах життя людини. У цьому контексті може розглядатися не лише індивідуальна особистість, але й цілі вікові групи. Такий підхід дозволяє ідентифікувати загальні та типові риси самореалізації, що притаманні певному віковому періоду, підкреслюючи вікову специфіку у самоздійсненні особистості (Зелінська, 2022).

Абстрактно-типовий представник молоді розглядається як узагальнене втілення, базоване на вікових особливостях. Коли мова йде про характеристику молоді як окремої вікової категорії, слід зазначити, що молодь є об'єктом наукового інтересу в рамках різних соціальних та гуманітарних наук, зокрема соціології, психології, педагогіки, демографії, політики, права, історії, ювенології, де поняття "молодь" займає особливе місце у категоріальному апараті цих дисциплін. Це самостійна соціально-демографічна група зі своїми унікальними соціальними викликами, які поділяються на дві основні категорії:

- специфічні молодіжні проблеми (визначення соціального статусу, вікових кордонів, особливостей свідомості, соціалізації, професійної орієнтації та адаптації молоді, аналіз діяльності молодіжних об'єднань та рухів);

- загальні соціологічні питання, пов'язані з освітою, сім'єю, шлюбом, вихованням, соціальною та політичною активністю, роллю молоді у структурах влади, соціальними протиріччями та конфліктами (Зелінська, 2022).

Категорія «молодь» в Україні охоплює громадян віком від 14 до 35 років, як визначено в статті 1 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», прийнятого 5 лютого 1993 року. Закон гарантує молодим громадянам, що є працездатними, рівне право на працю порівняно з іншими категоріями громадян, як вказано у статті 7 цього ж Закону.

Волонтерська діяльність, згідно Закону України «Про волонтерську діяльність» - добровільна, соціально орієнтована, неприбуткова діяльність, яка здійснюється волонтерами через надання волонтерської допомоги. Волонтерська допомога включає безоплатне виконання робіт та надання послуг волонтерами. Це підкреслює некомерційний та альтруїстичний характер волонтерської роботи, яка спрямована на підтримку суспільства та допомогу іншим без будь-якої фінансової вигоди.

Волонтерська діяльність, як підкреслюється у праці Скидановича (2023), виступає як засіб творчого саморозвитку та самовдосконалення. Вона має ряд психологічних аспектів, що сприяють як особистісному зростанню, так і вирішенню соціально важливих проблем. Нижче наведено таблицю 1, що детально описує різні психологічні особливості волонтерської діяльності.

Таблиця 1

Психологічні особливості волонтерської діяльності

Аспект волонтерської діяльності	Опис
Громадянська участь в суспільно корисних справах	Спосіб колективної взаємодії та ефективний механізм вирішення соціальних проблем
Непримусовий характер	Діяльність, що виконується добровільно без зовнішнього тиску
Прагнення допомогти	Основна мотивація діяльності, не пов'язана з фінансовою вигодою
Відсутність фінансової винагороди	Волонтерство здійснюється без попередньої думки про отримання винагороди
Серйозність задач	Волонтерство як робота, а не гра
Вираження особистих поглядів і позицій	Добровільний вибір діяльності як відображення індивідуальних переконань
Активна участь у суспільному житті	Сприяє покращенню якості життя та включенню в різні асоціації
Втілення національної ідеї милосердя та доброчинності	Ідея волонтерства як ресурсу філантропії, соціальної підтримки та захисту

Примітка: систематизовано автором на основі (Бондаренко, 2011).

Волонтерська діяльність вимагає від учасників наявності певних психологічних особливостей, які сприяють ефективній адаптації та виконанню завдань у рамках добровільної роботи. Ці особливості є важливими, оскільки волонтерська діяльність часто супроводжується емоційними та соціальними викликами (Возна, 2023). Перш за все, волонтери повинні володіти здатністю керувати власною емоційновольовою сферою. Це означає, що важливо мати розвинену емоційну стійкість, яка дозволяє зберігати психологічну рівновагу та адекватно реагувати на стресові ситуації. Волонтерська робота часто залучає до активного спілкування, тому навички ефективної комунікації, здатність слухати інших та відстоювати власні позиції також є критично важливими.

Розглядаючи ключові психологічні чинники, що впливають на діяльність волонтерів, можна виділити наступні:

1. Емоційність: волонтер повинен бути здатним розуміти емоційні стани як власні, так і оточуючих, а також вміти ефективно регулювати свої почуття.

2. Соціальність: важлива здатність будувати здорові стосунки з різними соціальними групами, включаючи сім'ю, друзів, колег.

3. Особистісні характеристики: волонтер повинен мати глибоке саморозуміння, здатність до самоаналізу та адекватну самооцінку.

4. Розумові здібності: критично важливо володіти навичками збору, аналізу та використання інформації.

5. Моральні якості: волонтерство вимагає дотримання високих моральних стандартів, включно з чесністю, відповідальністю та принциповістю.

6. Патріотизм та милосердя: усвідомлення важливості своєї діяльності для держави та здатність співчувати, оцінювати потреби інших і надавати допомогу.

7. Психологічна зрілість: повноцінний психічний розвиток та здатність до психологічної адаптації та саморегуляції є критично важливими для успішної волонтерської діяльності (Возна, 2023).

Ці психологічні чинники формують фундамент, на якому волонтери можуть успішно інтегруватися у волонтерські програми, адекватно реагувати на виклики та ефективно сприяти досягненню соціально важливих цілей.

Волонтерська діяльність виступає як процес, орієнтований на певну цільову реалізацію. Основою досягнення кінцевої мети є взаємодія дій, які послідовно складаються в логічний ланцюжок у роботі волонтера. Важливо, що кожен етап роботи має власну структуру. Згідно з науковим дослідженням Балашова (2013), психологічна структура волонтерської діяльності включає такі базові елементи як ціль, мотиви, конкретні дії та операції, що забезпечують ефективне виконання завдань.

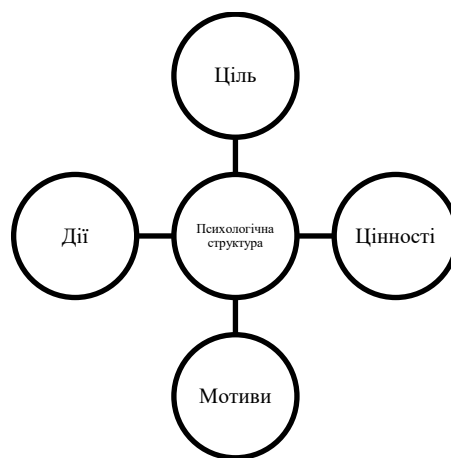

Рис.1. Психологічна структура волонтерської діяльності

Волонтерська діяльність розглядається як процес, що має чітку мету та здійснюється через цілеспрямовані дії. Ціль у цьому контексті є продуктом особистісного формування та виступає як передбачення бажаного результату. Виконання волонтерської діяльності і її складність залежать від відстані до об'єкта діяльності та доступних ресурсів. Волонтерство передбачає реалізацію через послідовні кроки, де кожен етап спрямований на виконання певного завдання, що керується вищим регулятором — ціллю (Балашов, 2013).

Другим важливим аспектом є ціннісний компонент структури волонтерської діяльності, який охоплює цінності, інтереси та потреби особистості волонтера. Ці елементи формують психологічні якості необхідні для осмислення життя, включаючи чесність, відкритість, справедливість, терпимість, відчуття свободи, відповідальність за власні дії,

самостійність та свідомість. Цінність волонтерської діяльності надає важливість роботі, спонукаючи студентів відчувати свою значимість і користь від своїх зусиль (Балашов, 2013).

Окремо, деякі дослідники, як Сергієнко (2003), вказують на важливість почуття справедливості у волонтерській діяльності, що мотивує особистість вирішувати соціальні проблеми. Проте, це почуття вимагає балансування між адекватністю та неадекватністю, щоб не завдати шкоди собі та оточуючим, при цьому зберігаючи моральні та юридичні рамки діяльності.

Мотиваційні теорії є предметом численних досліджень у психології, зокрема в контексті організаційної психології. Одним із ключових досліджень у цій галузі є теорія В. Врума (1964), яка була представлена в його роботі «Робота та мотивація» 1964 року. Врум у цій роботі вводить концепцію "значущості", розглядаючи її як ступінь бажання працівника досягти певного результату. Значущість в цьому контексті визначається як стійка вагомість певних аспектів для індивіда, що мотивує до прагнення конкретних результатів, таких як кар'єрне зростання, підвищення заробітної плати, чи визнання від інших. Значущість може бути як позитивною, так і негативною, залежно від того, як індивід сприймає потенційний результат. Мотивація, згідно з Врумом, визначається як продукт значущості та очікувань індивіда щодо можливості досягнення бажаного результату через певні дії (Гапон та Худзіцка-Чупала, 2023).

В дослідженні мотивації до волонтерства, проведеному в початку 1990-х років Клері та її колегами, було виявлено шість основних мотиваційних факторів, які спонукають індивіда до волонтерської діяльності. Ці фактори включають цінності, які дозволяють волонтерам висловити своє ставлення до людей та діяти у відповідності зі своїми переконаннями; покращення особистих навичок та знань; соціальні аспекти, які забезпечують взаємодію з іншими та схвалення; розуміння власної значущості та підвищення самооцінки; кар'єрні перспективи, пов'язані з набуттям досвіду, що може сприяти працевлаштуванню; а також захист від негативних особливостей особистості та емоцій (Clary & Snyder, 1999).

Осмилення факту, що багато волонтерів мотивовані різними причинами, додає глибини до дебатів між альтруїзмом і егоїзмом, що часто виникають у контексті обговорення помочі іншим. Відповідно до Ніколіної та Астремської (2023), існує дві протилежні точки зору: одна стверджує, що всі дії на допомогу іншим завжди викликані егоїстичними мотивами до самовигоди, тоді як інша припускає, що допомога може бути також і вираженням безкорисливої турботи про інших.

Дослідження мотивації до волонтерства виявило чотири основні фактори, що спонукають людей до такої діяльності:

- Турбота про спільноту: частина волонтерів відчуває відповідальність за покращення умов життя у своїх громадах і готова докладати зусиль для досягнення цієї мети.
- Зростання самооцінки: деякі особи займаються волонтерською діяльністю, щоб почуватися корисними і цінними, що сприяє підвищенню їхньої самоповаги та самооцінки, особливо коли вони бачать позитивні результати своєї роботи і отримують вдячність від інших.
- Бажання розуміти інших: частина волонтерів прагне глибше зрозуміти різних людей та їхні життєві ситуації через безпосереднє спілкування, що також може сприяти міжкультурному обміну та взаєморозумінню.
- Особистісний розвиток: часто волонтери бачать у своїй діяльності можливість для особистісного зростання, набуття нових навичок і здобуття досвіду, що може бути корисним у їхній подальшій кар'єрі або особистому розвитку.

Для визначення того, як певні волонтерські дії сприяють саморозвитку особистості, складемо таблицю, що деталізує специфічні волонтерські дії та їхній вплив на розвиток важливих умінь і компетенцій.

Таблиця 2

Вплив волонтерських дій на особистісний розвиток молоді

Номер	Назва компетенції	Опис впливу волонтерської діяльності на саморозвиток
1	комунікабельність	Розвиток здатності ефективно комунікувати з різними групами людей, підвищення соціальної чутливості
2	дипломатія	Вдосконалення навичок управління конфліктами, вміння домовлятися та вести переговори з різними стейкхолдерами
3	координація заходів	Набуття досвіду в плануванні та виконанні заходів, що включає логістику, залучення учасників і моніторинг реалізації
4	лідерство	Розвиток навичок лідерства, здатності мотивувати і координувати діяльність групи, вирішення стратегічних завдань
5	емоційний інтелект	Виховання емпатії, розуміння і регуляції власних емоцій та емоцій інших
6	робота з інформацією	Опанування навичок збору, аналізу і представлення інформації, у тому числі підготовка звітів і презентацій
7	ЗМІ та соціальні мережі	Розвиток навичок роботи з медіа і соціальними мережами для ефективного поширення інформації та залучення уваги до проблем
8	мережування у НГО	Вдосконалення вмінь будувати професійні та особистісні зв'язки в рамках громадських організацій
9	мультикультурна компетенція	Розвиток здатності ефективно спілкуватися та співпрацювати з людьми різних культур і національностей
10	критичне мислення	Покращення здатності аналізувати інформацію, ставити під сумнів існуючі погляди та приймати обґрунтовані рішення

Примітка: систематизовано автором

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, волонтерська діяльність та особистісний розвиток молоді та тісно переплетені, оскільки волонтерство пропонує унікальну платформу для розвитку ключових життєвих навичок та компетенцій. Волонтерська діяльність забезпечує молоді можливість діяти у реальних ситуаціях, що сприяє формуванню таких якостей, як відповідальність, ініціативність, та здатність до роботи в команді. Через волонтерські ініціативи молоді люди вчаться вирішувати конфлікти, розуміти культурні розбіжності та розвивати емпатію, що є важливими компонентами соціальної зрілості. Водночас, волонтерство надає їм платформу для самовираження та самопізнання, дозволяючи ідентифікувати власні цінності та переконання.

Волонтерська діяльність має значний психологічний вплив на особистісний розвиток молоді, що виражається через ряд ключових психологічних компонентів. Цілі волонтерської діяльності не тільки визначають напрямок дій, але й спонукають молодих людей до саморозвитку і самовдосконалення, мотивуючи їх досягати бажаних результатів. Цінності волонтерства, такі як відкритість, справедливість, та відповідальність, формують моральний компас і сприяють розвитку етичних переконань. Одним із головних мотивів для залучення молоді до волонтерства є прагнення до особистісного розвитку, який досягається через дії, що формують наступні компетенції: комунікабельність, дипломатія, координація заходів, лідерство, емоційний інтелект, робота з інформацією, взаємодія зі ЗМІ та соціальними мережами, мережування у некомерційних організаціях, мультикультурна компетенція, і критичне мислення. Ці волонтерські дії формують перспективи для подальших розвідок,

оскільки вони сприяють не тільки розвитку важливих професійних навичок, але й формуванню корисного набору софт-скілів, дозволяючи молоді ефективніше взаємодіяти в різноманітних соціальних та культурних контекстах.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Балашов, Е.М. (2013). Психологічна структура волонтерської діяльності як засобу самореалізації студентів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Психологія і педагогіка, (24), 12-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2013_24_5
- Бондаренко, З.П. (2011). Доброчинність та волонтерство як веління часу. Думки, підказані серцем. Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ.
- Возна, І.В. (2021). Психологічні чинники ефективної волонтерської діяльності. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/13745/%D0%92%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Гапон, Н.П., & Худзіцка-Чупала, А. (2023). Соціально-психологічні аспекти дослідження волонтерства: мотивація та організаційні очікування волонтерів. Соціальна психологія. Юридична психологія, (47), 171-175. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2023/47-2023/30.pdf>
- Зелінська, В.В. (2022). Вплив волонтерства на самореалізацію молоді. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6366/educ_2023_139%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Ніколіна, О., & Астремська, І. (2023). Спрямованість волонтерів: психологічні особливості волонтерської діяльності. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки, (17), 31-37. DOI: <https://doi.org/10.30970/PS.2023.17.4>
- Сергієнко, Г. (2003). З досвіду організації волонтерської діяльності майбутніх фахівців соціальної роботи. Соціальна робота в Україні: теорія і практика, (2), 130-135.
- Скиданович, В. (2023). Психологічна структура волонтерської діяльності студентів. Збірник наукових праць: психологія, (22), 62-68.
- Clary, E.G., & Snyder, M. (1999). The Motivations to Volunteer: Theoretical and Practical Considerations. Current Directions in Psychological Science, 8(5), 156-159. URL: <http://www.jstor.org/stable/20182591>
- Clary, E.G., et al. (1992). Volunteers' motivations: a functional strategy for the recruitment, placement, and retention of volunteers. Nonprofit Management and Leadership, 2(4), 333-350. DOI: 10.1002/nml.4130020403
- Vroom, V.H. (1964). Work and motivation. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

REFERENCES

- Balashov, E.M. (2013). Psykholohichna struktura volonterstoi diialnosti yak zasobu samorealizatsii studentiv [Psychological structure of volunteer activity as a means of self-realization for students]. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademii». Psykholohiia i pedahohika, (24), 12-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2013_24_5 [in Ukrainian].
- Bondarenko, Z.P. (2011). Dobrochynnist ta volonterstvo yak velinnia chasu. Dumky, pidkazani sertsem [Charity and volunteering as a call of the times. Thoughts prompted by the heart]. Dnipro: Vyd-vo DNU [in Ukrainian].
- Vozna, I.V. (2021). Psykholohichni chynnyky efektyvnoi volonterstoi diialnosti [Psychological factors of effective volunteering]. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/13745/%D0%92%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0.pdf?sequence=2&isAllowed=y> [in Ukrainian].
- Hapon, N.P., & Khudzitska-Chupala, A. (2023). Sotsialno-psykholohichni aspekty doslidzhennia volonterstva: motyvatsiia ta orhanizatsiini ochikuvannia volonteriv [Social-psychological aspects of volunteering: motivation and expectations of volunteers]. Випуск 23, 2024. Збірник наукових праць РДГУ

- aspects of volunteering: motivation and organizational expectations of volunteers]. *Sotsialna psykholohiia. Yurydychna psykholohiia*, (47), 171-175. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2023/47-2023/30.pdf> [in Ukrainian].
- Zelinska, V.V. (2022). Vplyv volonterstva na samorealizatsiiu molodi [The impact of volunteering on youth self-realization]. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6366/educ_2023_139%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukrainian].
- Nikolina, O., & Astremska, I. (2023). Spriamovanist volonteriv: psykholohichni osoblyvosti volonterskoi diialnosti [The orientation of volunteers: Psychological features of volunteering]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii psykholohichni nauky*, (17), 31-37. DOI: <https://doi.org/10.30970/PS.2023.17.4> [in Ukrainian].
- Serhiienko, H. (2003). Z dosvidu orhanizatsii volonterskoi diialnosti maibutnikh fakhivtsiv sotsialnoi roboty [Experience in organizing volunteer activities of future social work specialists]. *Sotsialna robota v Ukraini: teoriia i praktyka*, (2), 130-135 [in Ukrainian].
- Skydanovych, V. (2023). Psykholohichna struktura volonterskoi diialnosti studentiv [Psychological structure of student volunteering]. *Zbirnyk naukovykh prats: psykholohiia*, (22), 62-68 [in Ukrainian].
- Clary, E.G., & Snyder, M. (1999). The Motivations to Volunteer: Theoretical and Practical Considerations. *Current Directions in Psychological Science*, 8(5), 156-159. URL: <http://www.jstor.org/stable/20182591> [in English].
- Clary, E.G., et al. (1992). Volunteers' motivations: a functional strategy for the recruitment, placement, and retention of volunteers. *Nonprofit Management and Leadership*, 2(4), 333-350. DOI: 10.1002/nml.4130020403 [in English].
- Vroom, V.H. (1964). *Work and motivation*. San Francisco, CA: Jossey-Bass [in English].

PSYCHOLOGICAL IMPACT OF VOLUNTEERING ON THE PERSONAL DEVELOPMENT OF YOUTH

Vitaliy Pavelkiv
 Doctor of Psychological Science,
 Professor at the Department of General Psychology and Psychodiagnostics,
 Dean of Psychology and Natural Sciences Faculty
 at Rivne State University of Humanities
<https://orcid.org/0000-0003-3321-9060>

DOI https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi23.413

Abstract. *The article examines the psychological impact of volunteering on the personal development of youth. The aim of the study is to determine how volunteering contributes to the formation of key personal qualities and life skills essential for youth development. The research employed general scientific methods of cognition, such as analysis, synthesis, comparison, systematization, generalization, and modeling. The findings indicate that volunteering is a significant factor in the personal development of youth. It is concluded that participation in volunteer initiatives fosters qualities such as responsibility, initiative, and teamwork in young people.*

The study reveals that through practical tasks in real-life situations, youth gain opportunities to resolve conflicts, develop intercultural communication skills, and enhance empathy—a key component of social maturity. It is demonstrated that volunteering promotes self-expression and self-discovery, providing a platform for youth to reflect on their own values and beliefs. The

Випуск 23, 2024. Збірник наукових праць РДГУ

research highlights that the values of volunteering, such as openness, fairness, and responsibility, shape the moral compass and ethical orientations of young people. Furthermore, volunteering helps youth develop a range of key competencies, including communication, diplomacy, emotional intelligence, leadership, critical thinking, multicultural competence, as well as skills in handling information, social media, and mass media. The practical significance of the study lies in its potential application in designing educational and social programs aimed at developing the personal potential of youth through involvement in volunteering.

Key words: *volunteering, youth, personal development, social skills, psychological impact.*

Стаття надійшла до редакції 26.11.2024 р.

З М І С Т

Березюк Тетяна Психологічні механізми мотивації персоналу організації в умовах кризи	5
Бриль Марина, Назаревич Вікторія Саморегуляція кольором у ситуації стресу: мистецька практика для викладача сфери мистецтва	13
Вернік Олексій, Царук Інна, Швалб Юрій Комп'ютерна адаптація техніки Ф. Хоппе у дослідженні рівня прагнень особистості.....	26
Главінська Еліна Типи батьківського ставлення до дітей та проблема адаптивних сімейних стосунків.....	39
Гордійчук Катерина Проблема девіантної поведінки підлітків у діяльності шкільного психолога	47
Карпенко Зіновія Нейрокогнітивні чинники терапії поезією воєнного часу.....	55
Карповець Максим, Скляр Оксана Ефективність перформативних та ігрових методик у психотерапії тривожності студентської молоді.....	62
Клочек Лілія, Щирук Ірина Психологічна допомога військовослужбовцям із посттравматичним стресовим розладом	71
Коваль Вадим Особливості психологічного супроводу у дитячому спорті	79
Корчакова Наталія, Зіборов Людмила, Безлюдна Валентина Стан емоційної напруги у сім'ях мобілізованих комбатантів.....	86
Луцик Галина Особистісні диспозиції майбутніх психологів як детермінанти готовності до роботи зі схильними до девіантної поведінки підлітками.....	97
Мадяр Юрій, Стасюк Василь Шляхи підвищення ефективності оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців Збройних Сил України.....	105
Макаренко Наталя Особливості функціонування когнітивної сфери у процесі дистанційного навчання	113
Немировська Тетяна, Карповець Максим Вплив арт-терапії на психоемоційний стан дружин військовослужбовців	121
Немеш Олена Психологічне здоров'я особистості під час війни.....	131
Павелків Роман, Панащук Ігор Формування відповідальності як ключової професійної якості сучасного педагога.....	139
Павелків Віталій Психологічний вплив волонтерської діяльності на особистісний розвиток молоді	148

Пінська Олена, Калашнікова Ганна Комуникативна компетентність особистості: дефінітивне поле проблеми у психологічному дискурсі.....	157
Солоненко Олена, Розмирська Юлія Концептуалізація поняття «тривалий травматичний стрес»: від переживання постійного насильства до тривалої травми війни.....	167
Хаустова Тетяна, Павлюченко Марина, Ставицька Олена Психологічні особливості життестійкості внутрішньо переміщених осіб	177
Широких Анастасія, Пантелеймонова Наталія Психологічна підтримка військовослужбовців з посттравматичним стресовим розладом.....	187